

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Sklep na Reki.

(Iz slovenskih parlamentarnih krogov.)

Dunaj, 4. okt.

Kakor bomba je iznenadil slovanske, osobito slovenske poslance sklep hrvatskih poslancev na Reki. Kakor poročajo dunaj. listi, je z veliko večino proti štirim glasovom obveljala resolucija, da hrvatski in mažarski narod družijo zgodovinski poklic in skupne koristi. Zato Hrvatje izražajo Mažarom v boju za neodvisnost svoje simpatije v nadi, da si izvojujejo državna prava in svobodo.

V resoluciji naštevajo svoje zahteve, o katerih naj se z Mažari pogajajo poslanci: Dr. Cingrija, dr. Milič, dr. Trumbić (vsi trije iz Dalmacije), ter poslanca iz kraljevine Stefan Zagorac in dr. Harambašić.

Sedaj prvič čujemo iz slovanskih ust, da imajo Mažari in Hrvatje skupne koristi in da so Mažari poklicani, v zgodovini narodov igrati veliko vlogo. Ali so Hrvatje v istini prepali zadnjih 37 let? Ali je opozicija v hrvatskem saboru igrala le komedijo, ko je udrihala po mažaronskem zistemu in večini, ki podpira ta zistem? Kaj je zgodovinski poklic mažarskega naroda? Da pomadžari Slovake, Rusine, Hrvatje, Srbe in Slovence v ogrski državi ter dobi v svojo upravo, v svojo pest Bosno in Hercegovino. In za ta zgodovinski poklic se navdušujejo oni zastopniki naroda hrvatskega, ki so se desetletja z vso silo, pa brez uspeha upirali mažarski grabežljivosti. Kak razložek pa je danes med mažaronsko večino in opozicijo v hrvatskem saboru? Tako zvana narodna stranka je desetletja izdajala Mažarom koristi in pravice hrvatskega naroda. Tako vsaj smo čitali dan na dan v glasilih hrvatske oporbe. Danes pa ista oporba istim Mažarom izraža svoje simpatije. Kdo to razume?

Da, srca je bližje života, nego suknja Hrvatje v obče nimajo povoda, da bi se ogrevali za nemški centralizem in birokratizem v Avstriji. Hrvatski narod je krvavel na stoterih bojiščih za Avstrijo, v turških bojih je tvoril živ zid v obrambo evropske kulture, hrvatski narod je tudi največ pripomogel, da je Avstrija zadušila mažarsko revolucijo. In s čim je Avstrija poplačala žrtve hrvatskega, vladarju in državi vedno zvesto vdanega naroda? Poglejte v Istro in Dalmacijo, pogledajte preko Sotle in Kulpe! V Primorju in Dalmaciji je Avstrija podpirala italijanski in nemški živeli, hrvatsko kraljevino je prepustila Mažarom na milost in nemilost. Vse to vemo, vse to uvažujemo, a navzlic temu ne pojмимо, s čim so Mažari zaslužili simpatije naroda hrvatskega? Ker so mu vzeli Reko, ker pridavkih izžemajo deželo, ker mu vsiljujejo mažarski jezik, ker vedno in povsod zamerjajo in prezirajo njegove gmotne koristi? Torej tu nič, tam nič.

Ko bi bili Mažari sedaj, kakor l. 1868, Hrvatom predložili belo polo, na katero naj napišejo svoje zahteve in želje, bile bi povsem naravno, da se pogajajo z njimi. To pa se ni zgodilo. Ko je bil nedavno predsednik ogrske zbornice, Justh, v Zagrebu, ni obiskal merodajnih hrvatskih voditeljev, marveč ponosno čakal v hotelu, da se mu poklonijo. In navzlic temu sklenejo poslanci: Tu smo, z vami smo, vaša so naša srca. To je, česar ne razumejo slovanski poslanci v avstrijski zbornici.

Ker pa ne poznamo nagibov na Reki zbranih poslancev za resolucijo, opustimo nadaljne komentare, dokler poslanci sami ne pojasnijo svojega stališča. Napisali smo te vrstice, da izrazimo trenutna čustva slovanskih poslancev. Ako pa Mažari zagotovo Hrvatom vse pravice, vso svobodo, vse koristi v okviru ogrske države, ne bomo jim zavidali boljše bodočnosti. Pozabiti pa ne smejo, da so Mažari tudi l. 1868 Hrvatom predložili belo polo ter jim obljubovali nebesa na mažarskem globosu. Mesto v nebesa so Hrvatje prišli v vice, ako ne v pekel.

* * *

O shodu na Reki se nam še poroča: Resolucijo, katero je predložil poslanecem dalmatinski dež. poslanec in vodja pravaške stranke Urumbić, je z malimi premembami odobrena; podpisalo jo je 31 poslancev. Zanimivo pa je, da so to resolucijo podpisali le trije dalmatinski drž. poslanci, namreč: Dr. Klaić, dr. Dulibić in Borčić. Resolucije niso podpisali: Dr. Ivčević, Vuković, Biankini, Perić in dr. Zaffron.

Značilno je tudi, da mažarski listi z veseljem pozdravljajo to resolucijo. „Magyarorszag“ je posvetil resoluciji poseben uvodnik, v katerem pravi: „Hrvaška opozicija noče dalje služiti dunajski kamarili, marveč se približuje mažarski koaliciji. Z veseljem jih sprejmemo. Zedinjenje Dalmacije s Hrvaško je tudi nam drago; da se to doslej še ni zgodilo, kriva je mažarska liberalna in hrvaška narodna stranka. Geslo: v Pešto, a nena Dunaj, dokazuje, da so se Hrvatje pripravili, da dobe z Dunaja le „avstrijski absolutizem“, od Mažarov pa spoštovanje zakona (??), narodni razvoj in svobodo, ako se boré z nami. V protivnem slučaju obetala jim bode dunajska kamarila „Veliko Hrvaštvo“, a dala jim bode avstrijski absolutizem. Probatum est!“

Ni naša naloga, da bi kritikovali resolucijo hrvaških zastopnikov, ki imajo gotovo plemenite namene, o katerih ljubezni do naroda hrvaškega niti za trenotek ne dvomimo. Želimo bratskemu narodu od srca vse najboljša, bojimo se le, da so preveliki optimisti. Mažari so pač dokazali nasproti Hrvatom najgriši absolutizem. Saj so še v živem spominu borbe hrvaškega naroda za časa bana Khuena, in pozabljene tudi še niso besede Deakove, da na zemljevidu ne najde hrvaške zemlje. Ako Mažari ne poznajo hrvaške zemlje, tem manj poznajo hrvaška prava...

Boj za splošno volilno pravico na Ogrskem.

„N. Fr. Pr.“ trdi, da se vrše zdaj med vladarjem in Fejervaryjem pogajanja o natančno izdelanem zakonskem načrtu glede

splošne in tajne volivne pravice s pridejalnim vladnim priporočilom. Voliti bo ime, pravico vsak 24letni ogrski državljani, ki zna pisati. Ker bi 150.000 dosedanjih volilcev izgubilo volivno pravico, obdrže ti volivno pravico vladar se še ni odločil. Bajezeli, naj Fejervary prilije „še mnogo vode v svoje vino“. Vladar želi toliko izprememb, da bo od splošne volivne preesnove ostale toliko, kolikor obljubuje tudi koalicija. Fejervary poizkuša pregovoriti vladarja, a baje noče odjenjati.

„Neues Pester Journal“ priobčuje članek, v katerem priporoča „pošten“ kompromis med krono in koalicijo.

Fejervary je izjavil, da se avstrijski ministerski predsednik in minister za zunanje zadeve nista vmešavala v ogrske zadeve in so izmišljena vsa tozadevna poročila.

Danes je napovedana velika slavnost budimpeštanskega opozicijskega prebivalstva, ki se namerava prirediti pred mavzelevom grofa Batthyanyja in na grobu Ludovika Košuta. Napovedani so govori in položili nameravajo vence. Predsedstvo magnatske zbornice je povabilo svoje člane, naj se udeležijo slavlja. Zapreti nameravajo tudi borzo.

Grof Tisza se je ostro izrazil proti splošni in enaki volivni pravici, češ, da bi Mažari izgubili prevlado.

Razdružitev Švedske in Norveške.

Švedski zbornici sta sklenili odkazati vladni zakonski načrt o pogodbi glede razdružitve Norveške od Švedske posebnemu odseku.

Norveški storting je sklenil stalno po- višati carino na sladkor.

Japonsko.

Poleglo se je gibanje proti mirovni pogodbi. Pričela se je pa velika agitacija proti ministrstvu, ki bo imelo hude boje s poslanci, ko se prične državnozborsko zasedanje.

Na shodu japonskih trgovskih zbornic je govoril grof Okuma o razširjanju japonskih financ. Japonski dolgovi bodo znašali 2500 milijonov jenov, ko se povrnejo vsi vojaški nazaj ua Japonsko. Obrsti bodo znašale na leto 150 milijonov jenov. Davki se bodo zato zvišali pri posamezniku od 4 na 12 jenov. Pred vojsko se je razdelil japonski državni dolg tako, da je prišlo na

vstrajno, žilavo in lokavo ljudstvo, kako zna izpodriniti in nadvladati krščanski element! Na neki gimnaziji je izmed 700 učencev samo 160 kristjanov!

Drugič je ves ta budimpeštanski sijaj le izrodek madjarske megalomanije. Oni hočejo pokazati svetu, kaj so in kaj premorejo. Res so stavbe same na sebi vsega občudovanja vredne, — toda: ad quid perditio haec?! Koliko bi se lahko s tem denarjem nizkemu ljudstvu pomagalo!!

Dežela ogrska je sploh dokaj pusta. Tja sem se peljal od Gradca preko Sombotelja (Steinamanger), Raba in Komorna. Tam okoli marsikje sama enolična, pusta, malo obljubena ravan. Ob južni železnici proti naši strani je malo bolje; posebno Blatno jezero in njega okolica je mnogo lepša kakor bi si človek mislil. Torej, da smo objektivni, brez lepih partij tudi Ogrska ni.

Z Bogom torej, ljubi Magyarorszag! Spomini nate mi vendar ostanejo prav prijetni! Naj bi se vendar zbudili katoličani iz mrtvila, v katerem dremljejo! Naj bi se združili do bri elementi, katerih tudi ne manjka, k energičnemu delu in nastopu! Počasi se že

LISTEK.

Mažarska prestolnica.

(Konec.)

Kraljevi grad končno ima silno lepo lego na višini ob Donavi, vse drugače kakor na Dunaju. Pa je tudi velikansko in razkošno zidano poslopje. Kadar ni dvora v Budimpešti, mogoče si ga je ogledati tudi znotraj za 60 vin., ki se vržejo v avtomat. Ko se nabere tropica ljudi, jih pelje sluga po sobanah in dvoranah. To sva storila tudi midva s prijateljem Ferencem. Sijajne, bleščeče so dvorane: buffet, sprejemna, prestolna, izmed vseh najbolj pa plesna. Strmeli smo vsi, kar nas je bilo, ker nismo še videli tolikege bleska. — V gradu je tudi kapela, pravzaprav: dvorna župna cerkev, velika kakor kaka naših srednjih župnih cerkev. Zelo lepa je, vendar za dvoranami — zaostaja. Ima tri oltarje, v velikem krasna podoba sv. križa. Za velikim oltarjem je hranjena dragocena svetinja: roka sv. Stefana, kralja. Cesar je pričujoč pri sv. maši, kadar je ondi, na stranskem koru tik velikega oltarja. Vsako nedeljo je v cerkvi

redna božja služba. Pri cerkvi sta dva duhovna: dvorni župnik in dvorni kaplan. Dvorni župnik je menda jako goreč duhovnik; vsako nedeljo izpoveduje veliko ur. Cerkev je namreč odprta vsem in ljudje imajo veliko zaupanje vanj. Samo domači župljani, dvorjani ne pridejo doma veliko k izpovedi, tako sem slišal, menda grede drugam.

V kripti pod cerkvijo so rakve letos umrlega nadvojvoda Jožefa in njegove rodbine, med drugim njegovega 19letnega sina, ki se je na lovu ponesrečil. Bil je baje po- božen mladenič. Njegova kamenita podoba s križem v roki leži na rakvi.

Tik gradu so grajski hlevi, koj zraven palače istega nadvojvode Jožefa, dalje palače netranjega, finančnega, honvedskega ministrstva itd., ena imenitnejša od druge. Na to višavo, s katere je prelep razgled na Donavo in Pešto, vodi žična železnica, ravno spodej pa gre skozi hrib predor, skozi katerega se pride na drugo stran griča, koder je še precejšen del mesta. Vse velezanimivo.

Kdor hoče pa imeti še boljši razgled čez mesto in okolico, naj gre na bližnji

hrib sv. Gerarda, odkoder so pahnili tega svetnika, ki je Madjarom oznanoval sv. vero. Ondi ravno nad novim mostom stoji zdaj ogromen njegov kip s križem v roki; do njega vodijo velikanske stopnjice, še više nad njim je pa trdnjava, odkoder je najlepši razgled. God sv. Gerarda obhajamo ravno 26. septembra.

Še mnoge bi se dale povedati o Budimpešti, — pa to zadostuj!

Ce bi človek samo po vnanosti sodil, kakor smo jo popisali, bi moral v resnici vsklikniti: o srečni Magyarorszag! To mora biti dežela, po kateri se cedi med in mleko! Ce pa človek malce zagrinjalo privzdigne, se mu pa vse drugače vidi.

Prvič je Budimpešta grozno judovsko mesto: Pešta bolj kakor Buda. Sami prav ne vedo, koliko jih je. Uradna štatistika menda prikriva pravo število, ker jih je sram, da bi toliko judov imeli. Izkazujejo jih manj; v resnici pa jih je menda — človek bi ne vrjel — celih 45 procentov vsega prebivalstva, ki šteje nekaj nad 700 tisoč. Potem je gotovo, da so skoro vse večje hiše v judovskih rokah. Sploh judje imajo vsa boljša mesta v rokah; čudno delavno,

pesameznika 12 jenov, a zdaj se je povišal državni dolg pri posamezniku na petdeset jenov.

Rusija.

Witte — častni meščan Peterburga. Peterburško mestno zastopstvo je izvolilo Witteja za častnega meščana Peterburga.

V Baku še vedno ni miru med Armenci in Tatari. Vsak dan se vrše umori in ropi. Na trajen mir med Armenci in Tatari ni misliti.

Witte pride na Poljsko, da prouči ondote razmere.

Položaj na Finskem V Helsinkforsu in po drugih finskih mestih se vrše vsak dan shodi, na katerih sklepajo o raznih novih peticijah. — Generalni gubernator knez Obolenski je izjavil, da ne bo predložil carju nobene peticije. Tudi finskega deželnega zbora ne bo letos.

Spopad med judi in policijo se je vršil pretekle soboto v Jekaterinoslavu pred sinagogo. Ranjenih je bilo mnogo judov, a tudi policistov.

Izgredi v Voronežu. Tu je priredilo 300 seminaristov izpreved. Pridružili so se jim tudi drugi dijaki, tako da je naraslo število izgrednikov na 1000. Policija in kazaki so razkrepili demonstrante.

Predsednik odeskih odvetnikov v Sibiriji. Na mednarodnem shodu odvetnikov v Bruslju so prečitali pismo predsednika „Peterburške zveze odvetnikov“, ki je naznanil, da se predsednik „Odeske zveze odvetnikov“ zato ne more udeležiti shoda, ker je prognan v Sibirijo, da ne more kandidirati v gosudarstvenno dume.

Moskovsko vseučilišče zatvorjeno. „Novoje Vremja“ poroča, da je rektor moskovskega vseučilišča zatvoril vseučilišče začasno, ker se je vršil na vseučilišču shod, ki ga niso priredili vseučiliščniki.

Kolera. V avstrijskih deželah tekom tedna ni bilo nobenega novega slučaja kolere, pač pa je še nekaj slučajev kolere na Ruskem Poljskem in v Nemčiji.

Izgredi v Brnu.

Pogreb žrtve vojaške brutalnosti ubitega mizarskega pomočnika Pavlika je bil velika manifestacija češkega življa v Brnu. Predvčerajšnjim ob štirih popoldne so se zbirale češke množice pred „Besednim domom“ v Backerjevi ulici in pred deželno bolnišnico. Neštevilni venci so pokrivali krsto češkega narodnega mučenika. Sokoli in edposlanstva čeških društev iz celega Moravskega se došli v Brno, da se udeležijo pogreba. Ob petih se je pričel izpreved. Mliha so položili na voz, ki so ga peljali širi konji. Na čelu izpreveda so korakali Sokoli in druga društva. Čehi in Čehinje so se malone vsi okrasili s trebojnimi češkimi trakovi. Za vozom je šla nepregledna vrsta češkega ljudstva. Pogreb je ogledalo na tisoče ljudi, ki so tvorili špalir. Govorniki na pokopališču so slavili rajnega narodnega mučenika. Pogreb je bil končan šele ob osmih zvečer. Ko so se vračali pogrebci v Brno, so klicali „Na zdar“ in „Hanba“. Vojaštvo je razkropilo demonstrante. Mesto je zastražila vsa brnska vojaška posadka. Poveljeval je generalni major Klarner. Pri deželnem sodišču je zaprtih 46 izgrednikov. Skodo, ki so jo povzročili demonstrantje, cenijo na 100.000 kron.

Včeraj so bili brnski nemški trgovci pri namestniku. Prosili so za odškodnino vsled poškodb bodisi potom občine ali pa potom države. Namestnik je končno svetoval, naj prošjo za odškodnino ministrskega predsednika.

dani; krščanska društva marsikje nastajajo, dasi večinoma nimajo podpore od zgoraj. Katoličani tudi upajo, da bo za njihovo stvar bolje — in slovaški poslanec se mi je od svoje strani ravno tako izrazil — če bo poražen stari liberalizem in bo zmagala koalicija.

Prihodnji protialkoholni kongres bo čez dve leti v Stockholm. Pogledal sem na karto: štiri — do petkrat dalj kakor v Budimpešto! Ali bomo tudi šli? Malo dolga bo! — Upamo, da se bo dotle že zaredilo med Slovenci kaj več abstinencov in bolj petičnih kakor smo mi, ki bodo šli, da rešijo čast Slovencev, kakor smo je mi v Budimpešti, in nam povedo, kako je pa kaj v švedski prestolnici in švedski deželi; deželi, kjer je protialkoholni boj, kakor znano, dosegel najlepše uspehe. Ti uspehi, ti živi zgledi naj bi tudi nas Slovence končno enkrat vzdramili k bolj v sestranskemu in bolj intenzivnemu delu zoper najgoršega sovražnika našega ljudstva!

Včeraj je bilo v Brnu mirno. Vojaštvo je zasedlo mesto, po cestah so krožili orožniki. Ob pol 10. uri so se vrnilo vojaki v vojašnice. Pred kolodverom je priredilo 200 čeških delavcev malo demonstracijo. Ko so zagledali vojake, so klicali „Na zdar!“

Oblasti so prepovedali Čehom za soboto napovedan shod z dnevnim redom: Bojkot nemških trgovcev.

V brnski okolici so pa še vedno nemiri.

Wolfova ločitev.

Dunaj, 5. oktobra. Danes je civilno deželno sodišče razpravljalo ločitev poslanca Wolfa od njegove žene. Sodni dvor je izpoznal, da je ločitev opravljena tako iz Wolfovih zadolženj, kakor tudi iz zadolženj njegove žene. Pri ženi so se namreč našla pisma in tudi o nekem njenem razmerju se je dokazovalo.

Srbski kraljevič pri carju.

Peterburg, 5. okt. Car je sprejel v avdienci srbskega kraljeviča Aleksandra.

Balkan.

Sofija, 5. oktobra. Kakor poročajo iz Plovdiva je s ponarejenimi potnimi listi 40 grških vstašev prišlo preko Burgasa in Vaselike v jedrenski okraj ter gredo proti Plovdivu.

Kina kot vojna sila.

Medtem ko obrača ves svet pozornost na Japonsko in na njeno zvezo z Angleško, se Kitajska na tihem razvija v veliko vojno silo, ki bo kdaj še velikega pomena.

Prvi kitajski državnik Li Hunčan, ki je hotel uvesti evropske reforme v kitajsko armado, se je držal preveč stare kitajske kulture in ni dosegel nobenih znatnih uspehov.

Po njegovi smrti je prevzel to delo Juan Shi Kai, ki pa kaže pri tem sijajen uspeh. On je uvedel v vojsko razne reforme, ki so se vse dobro obnesle in tako je lahko pričakovati, da se razvije Kitajska v kratkem v veliko vojno silo.

Drugo mirovno posvetovanje v Hagu.

Iz Haaga poročajo, da haaški diplomatje dvemijo, da bi se vršilo mirovno posvetovanje prej, kakor l. 1907

Predsednik balkanskega komiteja

v Londonu, g. James Bryce nahaja se že nekaj dni v Sefiji, kjer so ga Bolgari zelo lepo sprejeli z namenom, da bi se na tak način morda bolj zavzel za bolgarsko stvar. Knez Ferdinand ga je sprejel v posebni avdienci

Srbska skupščina.

Srbski kralj misli izdati te dni ukaz, v katerem bo pozvana narodna skupščina na dan 13. oktobra v redno zborovanje. Kralj misli pričeti skupščino s slavnostnim govorom.

Umor avstrijskega podkonzula v Maroku.

Tanger. Ben Jusul, ki je povzročil, da je bil umorjen avstro ogrski podkonzul Madaen v Magagamu, se je sam naznanil oblastim.

Socialistična propaganda v italijanski armadi.

V Turinu so zaradi agitacije v italijanski armadi preiskali stenojanja socialistov Orosimjani, Ernsta, dijakov Poledra in Segre in trgovskega sotrudnika Boiolo. Vseh pet so zaprli. Neki Hugo Nanin je pobegnil. V njegovem stanovanju so našli mnogo obteževalnih spisov.

Armenska zarota v Turčiji.

Carigrad. Vojaki so obkolili armensko pokopališče v Pancaldi. predmestju Pere. Pokopališče so preiskali. Govori se, da so našli zopet bombe v Peri.

Državni zbor.

Dunaj, 5. oktobra. Grof Sternberg.

Občinstvo je danes kar drlo v zbornico, da se — zabava. Časniki so razglasili, da hoče grof Sternberg na vsak način danes nadaljevati svoj govor. Sinoči si namreč predsednik grof Vetter ni znal drugače pomagati, nego da je grofu Sternbergu odvzel besedo, ker je le pogojno izrazil obžalovanje, da je vrgel kozarec z vodo v poslanca Wolfa. To res ni lepo, celo v avstrijski zbornici ne, ki je videla še hujše prizore. A lepe tudi ni, da kažejo posamezni poslanci svojo duhovitost med govori z neslanimi dovtipi in medklci. In grof Sternberg ni mož, ki bi si deval pero pred usta ali zlezel pod klop pred političnim nasprotnikom. Komur torej grof

Sternberg zabrusi psovko v obraz, kriv je sam, ker vtika prste v žrjavico.

Grof Vetter je torej slutil, da se grof Sternberg ne dá ugnati v kozji rog in da bode delal sitnosti, ako ne konča danes svojega govora. Sklinal je zopet pred sejo načelnike kluba ter jim izpovedal, da je sinoči preslišal Sternbergove besede. Grof Sternberg ni govoril o „terorizmu zbornice“, ampak o „teroristih v zbornici“. Ta izraz pa ne opravičuje, da mu je odvzel besedo, torej naj grof Sternberg danes konča svoj govor. Načelniki so temu pritrdili.

Grof Sternberg je dobil zopet „besedo“ in izjavil, da brez pogojno obžaluje svoj včerajšnji akt „brutalnosti“. Nato je govoril dolgo uro o tem in onem. Mnogi so, ki jako slabo sodo o grofu Sternbergu. Miren mož res ni, tudi govori njegovi so nenavadni. Nihče pa ne more tajiti, da je rojen govornik, videl mnogo sveta in čital mnogo knjig. Grof Sternberg vé mnogo, je duhovit, poln sarkazma, le oblika njegovih govorov ni vedno najboljša. Komur pa ta oblika ne ugaja, pa naj ga ne posluša...

S tem je bila dolgotrajna razprava o vladni izjavi končana, dežilo pa je še mnogo stvarnih popravkov. Posl. Wrabetz, Schuhmeier in dr. Ellenbogen so dolžili antisemit „terorizma“, odgovarjala sta jim dr. Weisskirchner in Steiner; dr. Gross in baron Pražak sta se bavila z dogodki v Brnu.

Izseljevanje.

Nato je dvorni svetnik Suklje v daljšem, jako zanimivem govoru s prirojeno mu zgovornostjo med živahnim odobravanjem mnogih poslancev raznih strank utemeljeval nujni predlog glede izseljevanja v Ameriko. S številkami je dokazoval, kako zapušča slovensko prebivalstvo osobito belokranjsko rodno svojo zemljo, da si išče dela in kruha v tujini. Dela bi imelo naše ljudstva dovolj doma, a domovina mu ne daje dovolj kruha, ker vlada premalo stori za gospodarski in kulturni napredek prebivalstva. Vlada naj torej stori vse potrebne priprave, da se nadaljuje dolenska železnica ter zveze s širšim svetom Hrvaško, Bosno in Dalmacijo. Vlada naj izdatneje podpira uravnavno vodja zgradbe prepotrebni vodovodov, gospodarske zadruge itd., vlada naj tudi čimprej izposluje najvišje pomiloščenje (amnestijo) onih izseljencev, ki so se odtegnili vojaški službi in boječ se kazni ne pridejo domov iz Amerike. Med živahnim odobravanjem je naglašal, da je resolucija hrvatskih poslancev na Reki le odmev nevolje in egorčenosti, ker je Avstrija vedno prezirala in zanemarljavo hrvatski narod. To i mi Slovenci obžalujemo, ker se s Hrvati čutimo kot en narod. Ako podležejo Hrvatje v boju za svoj narodni obstanek, podležejo i mi Slovenci. Avstrijska vlada naj dobre premisli, da so bili Hrvatje vedno močan zid, ki je branil državo proti vnanjim sovražnikom. Ramo obrami so i Slovenci stali s Hrvati v bojih za domovino in vladarja. (Živahno odobravanje, govorniku čestitajo mnogi poslanci.)

Minister za notranje posle grof Bylandt-Rheidt je takoj odgovoril na nujni predlog posl. Suklje ta in tovarišev. Rekel je: Vlada hoče pospešiti obravnane glede nadaljevanja dolenske železnice do Karlovca in Ogulina. Tudi hoče vlada izdatneje podpirati vedevede na Kranjskem ter izposlovati pomiloščenje vojaških beguncev, ki bivajo v Ameriki.

Ko je še dr. Stojan priporočal predlog v varstvo izseljencev, je zbornica z dvetretjinsko večino odobrila nujnost predloga. Točka glede nadaljevanja dolenske železnice se izroci železniškemu odseku.

Volivna reforma.

Nujne predloge glede splošne in enake volivne pravice so vložili Mladočehi „Slov. zveza“ po dr. Susteršiču, češki socialisti, soc. demokratje, katoliški centrum in Rusini. O vseh teh predlogih se vrši skupna razprava. Prvi govori dr. Kramar v imenu mladočeskega kluba.

Govornik izjavlja, da Mladočehi niso stavili predloga iz strahu pred delavskimi bataljoni. Meročajni za ta predlog so bili stvarni razlogi. Nikdo se ne more odtegniti vplivu velikega gibanja, ki je postal kategorični imperativ za vsakega mislečega državnika. Velike ljudske zahteve se ne dajo prepričati, kar smo videli v Rusiji. Čehom ni za agitacijo in stavili niso svojega predloga z ozirom na Fejervaryjeve načrte. Meročajno je marveč, da grozi državi nevarnost, ker ji ljudstvo ne zaupa več. Ljudske množice se bodo zanimale za državo le, če postanejo po splošni volivni pravici enakopravne.

Govornik nato govori proti raznim ugovorom glede splošne volivne pravice. Ljudstvo bo gotovo dovolilo sredstva za obrambo države. Strah pred radikalc in „klerikalci“ je prazen, ker bo s splošno volivno pravico omejen vpliv agitatorjem, ker bodo sedanji privilegirani stanovi prisiljeni, da se poganjajo za mandate med

ljudstvom. Nemogoče je, da se vzdrže pravice velikega posestva. Plemstvo je tako ločeno, da ne koristi v kulturnem oziru ne Nemcem in ne Čehom.

Ne glede nato pa ima plemstvo kljub svojemu vplivu v gosposki zbornici itak priliko, da se poganja za mandate tudi med ljudstvom. Kak je sedanji način porazdelitve mandatov, osvetljuje dejstvo, da ima 6 milijonov Čehov 72, 9 milijonov Nemcev pa 200 državnozbornskih poslancev. Prenehati mora sedanji način, da uvažuje narode po visočini davkov in po kulturi. Govornik govori proti izvajanjem ministrskega predsednika, ki je rekel, da je splošna volivna pravica nevarna kulturi. Čehi nikdar ne nasprotujejo in ne bodo nasprotovali nemškimi šolam, dasi si morajo šele priboriti svoje učne zavode. Pred splošno volivno pravico ne bo miru med narodi. Mir med privilegiranci in zatiranci je nemogoč.

Dr. Susteršič o volivni reformi.

Poslanec dr. Susteršič govori proti ugovorom min. predsednika glede splošne volivne pravice. Splošna volivna pravica je gotovo primerna organizmu naše države. Doseči se mora, da se moč porazdeli med krono in posameznimi privilegiranimi stanovi. Tudi argument narodnostnega vprašanja stoji na slabih nogah. Smišna je trditev min. predsednika, da mora biti prej rešeno narodnostno vprašanje, kakor pa vprašanje o splošni volivni pravici. Po načelih splošne in enake volivne pravice izvoljena zbornica bo hitro in energično rešila narodnostno vprašanje. Sedanja zbornica je pa pozabila misliti politično in ni več sposobna izvrševati svoje višene naloge. Zbornica je nezmožna podpirati in vreči kako vlado. Obenem z izpremembo zbornice se mora izpremeniti tudi gosposka zbornica. Manjka ji stika z ljudstvom, z javnostjo, manjka ji popolnoma čuta, da bi zagovarjala svoje sklepe nasproti javnosti. Najnujnejše vprašanje v selanjem trenutku je, da gre zbornica in se oživi avstrijski parlamentarizem po angleškem vzorcu. Splošna in enaka volivna pravica mora prodrati. Oni, ki se temu ustavljajo, bodo pohojeni. Preglasovali nas bodo, a le z brutalno močjo silo števil v tej zbornici. A mi ne bomo le šeli števil, mi jih bomo tudi pretehtali, ljudstvo bo šlo s temi številkami z nami. Mi bomo ljudstvo mobilizirali in premagali vas bomo z onimi brutalnimi številkami, skaterimi ste nas prej preglasovali. Prosim, naj visoka zbornica glasuje za nujnost našega predloga. (Živahno odobravanje.)

Govorili so nato Fresl, Breiter in Daszynski. Poslednji je naglašal, da so zastopniki šestih narodov vložili nujne predloge za splošno volivno pravico kot odgovor na Gautschev govor. Govoril je dve uri o sedanjem volivnem načinu in o njegovih napakah. Poslanec Wolf je interpeliral glede dinamitnega napada l. oktobra na brnski brzovlak med postajami Blansko in Blansko mesto. Interpelacija očita Čehom, da so oni povzročili napad. Zahteva preiskave. Seja je bila zaključena ob četrta 10. ure.

Italijanska univerza.

Danes so italijanski poslanci vložili nujni predlog, naj se v Trstu ustanovi pravna in medroslovna fakulteta na troške tržaške in drugih italijanskih občin. Tudi iz te moke ne bode kruha. Zbornica gotovo ne bode pritrdila predlogu, da bi Italijani nalagali bremena občinam, ki niso čisto italijanske. Saj je itak škandal, da morajo Slovani v Istri vzdrževati mnoge italijanske ljudske šole, dočim so njihovi otroci brez pouka.

Dr. Hortis in tovariši pa nujno predlagajo, naj avstrijska vlada prizna kot veljavne vse izpite na italijanskih univerzah; le pravniki naj bi napravili sodne izpite v italijanskem jeziku pri dotičnih nadsodiščih.

Dnevne novice.

Dr. Susteršič o izpremembi pri kranjski deželni vladi. Listi priobčujejo izjavo dr. Susteršičevo o izpremembi pri kranjski deželni vladi. Dr. Susteršič je izjavil: Potrebno je, da se nastopi proti popolnoma napačnemu naziranju o izpremembi pri kranjski deželni vladi. Trdilo se je, da je postal baron Hein žrtev obstrukcije: V resnici pa ni bila obstrukcija v kranjskem deželnem zboru naperjena proti baronu Heinu in se tudi nikdar ni zahtevalo, da se odstrani baron Hein, kako tudi ne obljubilo, da se zate preneha z obstrukcijo. Ostri napadi v kranjskem deželnem zboru proti baronu Heinu so bili na zunaj v zvezi z obstrukcijo. Tudi brez obstrukcije ne bi bili izostali ti napadi na Heina. Ravno nasprotno

je res. Čimdalje bi bil zboroval deželni zbor, temvečkrat in uspešnejši bi bili napadli barona Heina, oziroma njegov zistem. Osebnost izprememba pri kranjski deželni vladi je bila državna potreba in se je izvršila v prvi vrsti v prid državi, ker Hein Schaffgotschev vladni zistem ni bil v korist državi, marveč ji je naravnost škodoval. Obstrukcija v deželnem zboru ni v nobeni zvezi z zistemom, ki je v navadi pri deželni vladi. Obstrukcija je bila in je še orožje v boju za volivno pravico proti vladajoči privilegirani večini, in nič drugega. Torej se moti ali pa slepi, kdor spravlja v zvezo deželno vladno in obstrukcijo v deželnem zboru. Hein je padel samo zaradi svojih lastnih napak, ker je bil njegov zistem nevzdržljiv. To je resnica.

— **Poslanec Pfeifer** je vložil nujni predlog za podporo po točki 6 škodovanim v črnomeljškem okraju in je interpeliral v zadevi neke odredbe Sredgorcem.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. C. g. Janezu Golobu, župniku na Primskem, je dovoljena pokojnina. — C. g. Anton Plešic, kapelan v Sent Vidu pri Zatičini, je imenovan za župnega upravitelja na Primorskem.

Občno veselost je zbudila nedavno neumna vest v „Narodu“ o nemški pridgi italijanskega duhovnika na Sv. Višarjih. Dotična prismojena šala je že tako stara, kakor „Narod“. Eden njegovih „gšait“ so-trudnikov jo je samo nekoliko pregrel, oziroma še enkrat prepisal. In s takimi neumnimi pregretimi šalami krmi „Narod“ svoje bralce. Seveda so nemški listi „Märburgerca“, „D. Wacht“ itd. to stvar z vidnim veseljem priobčili, kajti bolj ko je neumno, bolj se jim dopade. Da so se pri tem urezali s stare šale, za to se naj zahvalijo „Narodu“.

Od vojaške oblasti se nana. Od meseca oktobra 1905 do januarja 1906 se bo kupovalo pri c. in kr. vojaškem preskrbovališču mesečno po 100 meterskih stotov ovsa a to izključno samo od poljedelskih zadrug in producen tov. Kupovalo se bo tudi v manjših množinah in plačevalo takoj.

Umeščen je bil 4. oktobra č. gosp. Janez Lesar na župnijo Smartno pod Smarno goro.

Za Nemce. V vsoti 25 milijonov, katere vlada hoče za potrebe univerz, je 400.000 kron za anatomske patološki zavod na gšaškem vseučilišču in en milijon kron za poprave na graški tehniki.

— **Litijska predilnica** je dobila novega zdravnika dr. Ottona Hawlina. Sedaj so v Litiji trije zdravniki.

— **Podiranje železniških predorov** z Dunaja taje in priznava samo en tak slučaj. O tem slučaju poročajo: V enotirnem predoru pri Bukovem je bil obek zaradi silnega gorskega pritiska na nekaterih mestih poškodovan. Pri popraviljanju se je obek na enem me-tu podrl. Da bi se otvoritev vezne črte Jesenice-Gorica, Trst ne zakasnila, se bo v slučaju potrebe izpeljala železnica zunaj mimo predora pri Bukovem. S tem bo preskrbljeno za ta slučaj, če bi se mogoče popraviljanje tunela pri Bukovem preveč zavleklo. Mi pa vemo, da tudi v drugih predorih še ni vse v redu. Pričakujemo, da nam naši dopisniki pošljejo natančnih pojasnil.

— **Izpred novomeškega sodišča** poročajo: Horvat Juro, cigan. V sobano ga pripeljeta dva paznika. Star je 30 let, pristojen v Varaždin in ope-tovano je bil kaznovan radi tatvine in ropa. Od dne 12. do 15. maja se je okoli Sevnice kradlo, da je bilo joj. Bili so štiri moški cigani, a le Juro sam je prišel pravici v roke. On odločno trdi, da ni izvršil nikake tatvine, a na vprašanje, zakaj je pred orožnikom bežal, ne ve dati drugega odgovora, kakor da se ga je bal. Vlomili so v Lukovcu in sosednih vaseh, in sicer povsod na isti način. Prišli so okoli polnoči skozi okno, pobrali obleko, kruh, črevlje, dežnike, slanino, klobase itd. Pri prijemu Horvatu dobila se je suknja, ki je last Mihe Novšaka. Zjutraj je opazil, da je okraden, a čudež, iz veže ni mogel, kajti vrata so bila z drogom zapahnjena in z vrvo privezana. Moral je iti isto pot, kot tat, skozi okno. Ukradeno je bilo Alojziju Novšaku skoraj vsa boljša obleka in 6 kron denarja. Pri Francu Znidaršču se je na sličen način kradlo; tudi tu so bila vežna vrata zapahnjena in vile pred vrati. Vzeto je bilo dvanaest hlebov belega kruha. Pri Janezu Nov-

šaku pa dva hleba in deset klobas. Izvedenec Janez Sitar iz Spodnjih Hudol, pozna suknjo kot Novljanovo. Pove, da ima navado, na svoj način prišiti rekav k suknji. To tudi dokazuje, da je on delal. Radi hudodelstva tatvine je bil Horvat obsojen na 18 mesecev ječe, poostrene z enim postom mesečno, vsaka dva meseca trdo ležšče in po prestani kazni v prisilno delavnico.

— **Čuden slučaj.** V sredo dopoldne je bila Litija v groznem prepričanju, da je **Jožef Groboljšek** prejšnji večer tje pred dr. Jamškovo vilo zavratno napadel in ubil domov se vračajočega posestnika iz Grbina **Jožefa Tomažiča**. Vzrok tej grozni sumnji je bil pa ta: Prejšnji večer so dobili delavci takimenovani „Vorschus“ v topilnici. Navadno si delavci potem privoščijo kozarec vina, sicer si ga ne morejo vsled sramotne nizke plače. Tako je bil tudi **Tomažič** pri „Miklavžu“ v večji družbi, med njimi tudi brezposelni **Groboljšek**. **Tomažič** nevajen pijače, ga je imel precej pod kapo, ko je odhajal domu. **Groboljšek** je že prej odšel, a domov se do zjutraj ni vrnil. Ker **Tomažič** ni poprej nikdar izostaj, je bila njegova obitelj v strašnih skrbih. Drugi dan grede poizvedovat za njim, pa namesto njega so našli ob cesti pred dr. Jamškovo vilo več njegovih stvari, na cesti pa mlako krvi. In tako je nastala groznja sumnja, da ga je kdo počakal in potelkel ter svojo žrtev tam skril ali pa še celo odnesel v Savo. Sum je takoj padel na **Groboljška**, ker je le ta isto dopoldne odhajal iz Litije. Bil je še pri „Miklavžu“, ko je prišel sin poizvedovat za očetom in ko je pravil, da so našli le očetove stvari ob cesti in mlako krvi, se je **Groboljšek** ves tresel in je rekel: „Oh, zdaj bom pa gotovo jaz kriv!“ Nato došla žandarmerija je kot sumljivega **Groboljška** takoj aretirala. Pri preiskavi njegovih stvari niso našli nič **Tomažičevih**, pač pa en nož, o katerem se pa ni moglo dognati, je li bil prejšnji večer rabljen ali ne. Vendar se **Groboljška** zaprli. Umevno je, da **Groboljšek** ni obstal umora. Celo dopoldansko iskanje za truplom je bilo brezuspešno. Pa glejte čudo! Opoldan pride **Tomažič** domov, sicer ves zbit po obrazu, pa vendar živ in zdrav. Omamljen je taval proti Tepam, šele drugi dan so ga zavrili, češ: „Mož to d se ne gre domov!“ In opoldan je bil doma v naročju svoje družine, ki pa je že mrtvega objekovala. Ne spominja se pa prav nič kdo ga je napadel ali kod da je dobil praske po obrazu. Zavedal se je šele v Tepah. — Nadaljna preiskava bo menda rešila to uganko.

— **Iz Bolgarije.** V mestu Ruse na Bolgarskem je ukraden iz „zemljodelske“ kase 136.000 frankov. Osumnjen je Andon Danev, bivši blagajnik, in Aleksander Dojčinov, činjenik te posejilnice. Ta velika tatvina je zelo vzemirala ves bolgarski narod, zlasti še prebivalstvo mesta Ruse.

— **Katoliško slov. izobraževalno društvo v Senčurji pri Kranju** priredi v nedeljo 8. t. m. ljudsko veselico na vrtu g. Graiserja v Senčurji. Vsopred: petje, deklamacij evleik srečolov. Začetek po popoldanski službi božji okoli 4. ure. Vse pesmi poje možki zbor izobraževalnega društva pod vodstvom g. Briceja. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Oče umoril sinovca.** Pri Pulju, je Janez Mocorovich poročil neko vdovo, ki je imela 34 let starega sina. O čem ni mogel trpeti sinovca in zato je zahteval, da gré ta po svetu. A ta se je skliceval na oporoko svojega očeta, kjer je stalo zapisano, da ima njegov sin polovico doma. Prepirla sta se naprej in pred par dnevi je prizadel oče sinovcu z nožem smrtno rano. Sunil ga je dvakrat v spodnji del života in potem zbežal. Zdaj ga išče orožništvo.

— **Umrla** je v Beljaku včeraj gospa Marija Cebul, soproga notarjeva.

— **Prostovoljno „Gasilno društvo“ v Mojstrani** priredi v nedeljo, 8. t. m., zvečer v gostilni „Smerca“ veselico s srečkanjem v prid pogorelcem v Ratečah.

— **Novo šole v Istri.** Družba sv. Cirila in Metoda odprla je dvojce novih šol v Istri. Eno v Sv. Luciji, drugo v Zrenju pri Motovilu.

— **Slavnost Gasilnega društva v Vodicah**, v nedeljo 8. oktobra 1905 povodom blagoslovljenja Gasilnega doma. — K blagohotni obilni udeležbi naj- uljudneje vabi odbor.

— **Umrl** je v Tomačevem Janez Plečnik, star 57 let.

— **Jesenskega konkurznega izpita** se je udeležilo 4. in 5. oktobra 12 gospodov; dokončali so gg. Erzar Franc kaplan v Hrenovicah, Schauer August, administrator na Topli rebri, P. Hugo Lengsfeld, kaplan v Podzemlju, Henrik Bukowitz, kaplan v Mokronogu; drugi se delati prve polovice.

— **Novost dunajske policije.** Dunajska policija bo odslej vabila k policiji dostavljala strankam potem pošte.

— **Jetika ozdravljiva?** Iz Pariza poročajo: Profesor zdravnik Behring poroča iz Pariza, da bo svoje novo zdravilo zoper tuberkulozo objavil najkasneje mesca avgusta prih. leta. Zdravilo bodo lahko pozneje tudi drugi zdravniki. Če bo res?

— **Pušte zveze na Belokranjskem** so prav pomanjkljive. Po sebo se pritožuje narod nad tem v Adlešičih in na Radovici. Na vsak način bi moral biti na obeh teh krajih samostojen poštni urad, ki ga imajo drugje še z dosti manjšim prometom. Mimgrede vprašamo, čemu neki prihaja neredno zdanja pešpotna pošta iz Črnomlja tja proti Adlešičim? — Tudi ceste in druga pota so strahovita penekod na Belokranjskem. Uprav nevarna je cesta od Vinice - Zilje - Preloka - Adlešiči. Mi se kar čudimo bistroumnosti merodajnih činiteljev, da se ne preskrbe drugačne ceste, nego ta vratolomna kozja pot G. Laknerja kot načelnika cestnega odbora odločno pozivljamo, da naj tudi za te kraje kaj učini in ne samo za druge ceste, posebno za ono proti Stražnemu vrhu. Koliko časa že prispevamo k cestnim dokladam, bi se tudi za nas že kaj lahko ukrenilo.

— **Konj se je splašil** Jožefu Hrovatu v Kandji pred Kastelčeve prodajalno. Vstrašil se je tam zloženih vodovodnih cevi. Gospodar se je hudo pobil. Gospodinja je pravočasno skočila z voza. — J. Hrovat je doma iz Vavte vasi in je dober gospodar. Ves pobit je moral v bolnišnico.

— **Strokovno društvo na Savi pri Jesenicah** ima v nedeljo, dne 8. oktobra mesečno predavanje v društvenih prostorih ob 4. uri popoldne. — Predaval bode gosp. Ivan Gostinčar. Po predavanju bode veselica. Svirala bode slavna tovarniška godba na lok. Na vzporedju je šaljiva pešta. Vstopnina: za ude 20 vin za neude 40 vin. Prosimo prijatelje strokovnega društva: Pridite v obilnem številu, ker dohodki so za bolne ude. Vljudno vabi odbor.

— **Prihodnje usposobljenostne preizkušnje za občeljudske in meščanske šole** se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Gorici dne 6. novembra 1905 ob 8. uri zjutraj na c. kr. učiteljsku. Pravilno opremljene prošnje za pristup je po predpisanem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 20. oktobra 1905. v rokah c. kr. izpraševalne komisije.

— **Iz Skofje Loke** se nam poroča: Dne 1. oktobra je imel v dverani „Katol. izobraževalnega društva“ g. phil. J. Dolenc velezanimivo predavanje: „Kaj nam je Prešeren?“ G. predavatelj je član „Slov. dijaške zveze“. Hvala mu lepa!

— **„Nagl na delu.“** Pod tem naslovom je prinesel „Slov. Narod“ v svoji 223. številki iz Lokev (na Krasu) češ, da tržeški škof „pod slovenski jezik iz božjih hramov“. Z ozirom na ta dopis moramo poročati iz zanesljivega vira, da je škof Nagl našel pri vizitaciji v Lokvah na Krasu na svoje začudenje, da se mesto „Tantum ergo“ poje ena hrvatska pesem, ki se po izreku gospoda kaplana ne more smatrati kot nadaljevanje intoniranega „Zakrament največ svetosti“. Ker je to zelo čudno, da se zbor ne ozira na liturgična pravila in poje v slovenski kaplaniji še hrvatski, je škof Nagl določil, naj se pri blagoslovu poje v bodoče „Castimo Te“ in „Sveto“; „Tantum ergo“ pa le tedaj, če se ga pevski zbor hoče naučiti. Glede petja pri peti sveti maši ni škof Nagl dal nikake zapovedi, temveč le obžaloval, da se v slovenski duhovniji poje hrvatski. Če se obžalovanje škofovo smatra kot prepoved, je to stvar prizadetih. Skof je torej ukazal, naj pevci pojejo slovenski in ni zapodil slovenskega petja iz cerkve.

— **Nevarno obolel** je sovedenski vikar č. g. Alojzij Kovačič.

— **Pogreb pokojne gospe Antonije Majzelj**, roj. Andrič pri Beli cerkvi 27. sept. je bil krasen, da veličasten. Na kolodvoru v Novem mestu pričakali so vlaka na vsprejem mil. proš. dr. Eibert z dvema gg. kanonikoma, dvema patroma, belocerkevskim župnikom in kapiteljskim pevovodjem ter Novomeščani, visoki in nizki, kako so spoštovali pok. Majzeljevo mamo, da so se v tako obilnem številu vdeležili izpreveda; čast jim! Po blagoslovljenju naležili so krsto na mrliški voz, založili jo v pravem pomenu besede s krasnimi venci in izprevod se je pričel pomikati proti mestu do razpotja pred mestno hišo, kjer se odcepi cesta proti Beli cerkvi. Tu je mil. gosp. proš. še enkrat krsto blagoslovil, potem pa jo izročil v spremstvo domačemu župniku. Za krsto se je vvrstilo kakih 20 kočij in koleseljev s sorodniki in čestilci pokojnice, da jo spremijo na dom. Ko je nastal mrak in so se prižgale vse luči na vozeh v dolgi vrsti drug za drugim, bil je to res čarobno bajni pogled.

— Ob žalnem zvonenju pri bližnjih cerkvah šentpeterske in belocerkevške župnije in črno mnogih razsvetljenih občestnih hi-

šah pričakovalo je ljudstvo v trumah izpreveda, glasno moleč sv. rožni venec ter se pridružujoč izprevedu. Bilo je res nekaj gniljivo veličastnega. Drugi dan ob 10 uri zbralo se je pri Beli cerkvi na pogreb nebroj ljudstva iz domače in sosednjih župnij, da celo iz daljnih krajev; številnih Novomeščanov z mil. gosp. proštom dr. Elbertom, č. patrom prijemem usmiljenih bratov z obilno asistenco bližnjih in daljnih gospodov duhovnikov, gosp. Ig. Hladnikom s pevskim zborom, sl. šentjernejsko požarno brambo itd. Tu si videl pretresljive prizore pokojnice hvalečnega ljudstva. Res, kaj takega Bela cerkev še ni vidila! — Najboljši dokaz, kako spoštovanje in ljubezen je vživala blaga pokojnica pri vseh visokih in nizkih, imenitnih in priprostitih; ž njo izgubili so zlasti siromašni bolniki svojo prvo in najboljšo podporo. Naj jo njena dobra dela spremljajo in pripeljejo v srečno večnost; tu doli ostalim, zlasti revežem in siromakom bolnikom pa obude vredno naslednico. Pokojni Majzeljevi mami večni spomin!

Ljubljanske novice.

Kaj bo z mlekom?

Položaj postaja vedno bolj napet. Razburjenje, ki se je od neke strani z namenom netilo, se je začelo kazati v vedno bolj občutni obliki. Na trgu vlada vedno večji nemir. Prišlo je že do obžalovanja vrednih izgrede, ki utegnejo položaj le poslabšati. Krivi so oni, ki se ljudi le hujskali s psovkami, namestu da bi skrbeli za stvaren in trezen dogovor med nasprotujočimi si strankami. Poročajo se nam iz mesta in okolice razne podrobnosti.

Z ljubljanskega trga smo dobili poročilo: Včeraj čez dan je pripeljalo nekaj mlekaric mleko v mesto, par mlekaric sinoči, in nekatere tudi še danes zjutraj, a velika večina je popolnoma izostala. Pomanjkanje mleka v rodbinah, zlasti tam, kjer imajo majhne otroke, je postalo silno občutno. Tolažba z raznimi nadomestili za mleko se je izkazala za jako jalovo. Ljudje hočejo mleka in ga iščejo, kjer ga le morejo dobiti. Posebno so v stiski matere z majhnimi otročiči, ki so hodile že včeraj vse obupane popraševati, kje bi dobile mleko za katerokoli ceno. Danes zjutraj so kar planile na mlekarne po mestu, kjer je v kratkem času zmanjkalo mleka do zadnje kaplje. Kdor je prišel prepozno, ga ni več dobil, in razburjenje je postalo vedno glasnejše. Kmetje z okolice so razširili danes po trgu govorico, da se jutri ustavi dovoz mleka tudi gosp. Seliškarku, tako da bo pomanjkanje popolno.

Burni prizori so se vršili na ulicah. Neki kmet iz okolice je na trgu šaljivo dejal, da je mleko še itak prepečen, naj bi bil liter po 12 kr. To je mestne ženske silno razkačilo. Ljubljancanke so planile nanj z dežniki in pestmi in ga preteple. Bile so vmes gosposke ženske s klobuki, ki so upile in mahale z dežniki po revežu, ki je izkušal ubežati, a se jim ni mogel iztrgati, dokler jim ga ni prevzel policaj in odvedel na magistrat. — Ljubljancanke, ki so vzele za res Hribarjev poziv, da se mora kaznovati kmečka predrznost, so naskočile tudi okoličanke, ki dovažajo zelenjavo. Nekaterim so prevrnile jerbaze na trgu. Eno okoličanko so preteple. Manjkalo je policije, da bi napravila red.

Mlekarna v Mahrovi hiši je danes do 10. ure prodala 200 litrov mleka, liter po 20 vin. — Tudi mlekarna na Bregu je bila oblegana, dokler je imela kaj mleka. Nekaterne ženske so na mleko čakale nad eno uro.

Mlekarna se snuje v Tacnu pod Smarno goro. Neki posestnik je dal prostor za mlekarno za eno leto brezplačno.

Grožnje in aretacije. Baronu Codelliju groze, da ga naznanijo državnemu pravniku. Baje je že ovadba oddana. Pravijo, da je zapodil nazaj Strausevo mlekario, ki je vozila v mesto mleko, baron Codelli pa pravi, da je dotična pot njegova in da ima pravico vsak čas vzkrčiti vožnjo po njej. — Več oseb je bilo aretiranih včeraj, danes zjutraj so zaprli dva kmeta, ki sta grozila mlekaricam, katere so pripeljale mleko.

Stari Herzman — baron. O komičnem prizoru, ki se je med drugimi izvršil danes dopoldne na trgu se nam poroča: V prave skripce je prišel danes dopoldne na trgu stari Herzman n. Na trgu se je malo pošalil iz razburjenih Ljubljancank in jih pokaral, da so nekatere vrgle mlekaricam nekaj steklenic mleka ob tla. Nakrat so se dvignili nad Herzmanovo glavo ženski dežniki in med ženskami je šel en glas: „To je baron Codelli!“ Kakor sovražnik naskoči staro trdnjavo, tako se je sila Ljubljancank zagnala v Herzmanna, pričelo je okoli njega treskati in mož bi se bil kmalu valjal v blatu. Vsa zgovornost je moža zapustila in preplašen se je moral skriti — v klet semenišča. Tu je bil skrit, okolu so pa upile

Ljubljancem in mu obljubljale da ga obe-
sijo na bližnje kovanje. Ia čule so se še
hujše grozje: Iz kože te bomo djale! Mo-
že v duhu preračunil, koliko časa bo tra-
jalo, predno bi bil popolnoma iz kože.
Vedno hujše mu je bilo. Šele policija je
Herzmanna rešila iz kleti in nevarnega po-
ležaja. Može ki je v tako kritičnem polo-
žaju igral „barona“ zaslužil je v potu svo-
jega obraza od danes naprej naslov „ba-
ron Herzmann.“

Pesestnik iz okolice nam
poroča: Videli smo danes, kaj se je godilo
na trgu in bomo po tem uredili svoje na-
daljnje postopanje. Ker se je silo nasto-
pilo proti okoličankam, zato nameravamo
ustaviti tudi uvoz zelenjave v me-
sto. Naj potem mestni župan, ki je tako
vsemogočen, dá ljudem hrane! Kaj bomo
naredili z mlekom? nas vprašujete. Jaz sem
naredil iz 10 litr. mleka tri četrt kilograma
masla, ki ima vrednost 90 krajcarjev (kilo
po 1 gld. 20 kr.). Tako dobim doma na
maslu od litra 9 krajcarjev, a doma mi še
ostane topljeno mleko. Torej smo brez
škode, če tudi mleka ne oddajemo.

Sestanek kmetovalcev. —
Stavka se nadaljuje. Danes ob
9. so se sestali kmetje in mlekarji v po-
svetovalni sobi kmetijske družbe. Baron
Codelli je otvoril sestanek in k be-
sedu se je oglasil prvi Legvard: Mi se
hočemo vzdržati in le na ta način je mo-
goče, da zmagamo. Tudi g. Seliškar je
ustavil že danes prodajo mleka. Potem se
je poročalo od raznih govornikov o nasto-
pih orožnikov, ki zabranjujejo
nakup mleka zunaj mesta. Tako je n. pr. hotela kupiti neka gospo-
dinja v Zupzah mleko od mimovozeče
mlekarice, ki ga je bila voljna prodati. A
na sredo je stopil orožnik in to zabranil.
Mlekarici je rekel „marš naprej“, gospo-
dinjo pa je pognal naprej in izjavil, da je
protipostavno kupovati na cesti mleko.
Takih slučajev je bilo več. Sklene se, da
se proti takemu postopanju orožnikov na-
stopi pri glavarstvu, češ, orožniki morajo
braviti tudi kmetске koristi ne pa na ta
način nastopati napram
kmetom. Nadalje so se govorniki pritož-
evali: Tudi tržni nadzornik ljubljanski postopa
zelo čudno. Neki kmet se je prišel na trg
orientirati, počem se prodaja mleko. Ženske
so navalele zelo sirovo nanj, na kar mu je
ukazal tržni nadzornik, naj se odstrani. —
Ženske so se še enkrat zaletale za njim in
ena ga je celo sunila. Kmeta je notiral tržni
nadzornik in kmet je zahteval, da si zapise
tudi žensko, ki ga je javno napadla. Toda
tržni nadzornik tega ni hotel storiti. —
Sklenese, da se stavka odlo-
no nadaljuje. Da pa bo mogoče stav-
kati tudi ubežnim kmetom, prestavi g.
Seliškar svojo mlekarjo na
Ježico in bo tam sprejemal
mleko iz cele okolice in delal
surovo maslo tako dolgo, do-
kler bo trajala stavka.

Potem se izrazi misel za volitev pri
pravilnega odbora za ustanovitev cen-
tralne mlekarne. Ta odbor se izvoli in do
pendeljka naj se kolikor mogoče sam in
formira o tej misli. V ponedeljek pa naj po-
tem naznani to pri shodu.

Zastopniki kmetov so poudarjali, da ne
odjenjajo na noben način ter so priprav-
ljeni vztrajati do skrajnosti. Povdarjalo se
je končno zopet, da orožništvo nima zunaj
mesta nobene pravice braniti prodajo mleka.
Na to se je zaupni sestanek zaključil.

Izjave g. barona Codelli.
Piše se nam:

S kakimi lažmi deluje „Slov. Narod“ o
„mlečni vojni“ se lahko razvidi iz slučaja
kako praša, zakaj odbornik baron Codelli
prekupilje mleko po 12 v. liter in ga pro-
daja po 20 vinarjev.

Mi smo povpraševali in poizvedovali,
da baron Codelli spleh ni kupeval mleka
od kmetov, in da je pripravljen vsakteremu,
ki mu more dokazati, da je kedo kupil na
njegovo povelje samo jeden liter mleka po
12 v. izplačati takoj 1000 gld. Res pa je
da plača sedaj za vsak liter, ki ga kupi
20 v. Jasno je torej, da izkuša „Slov. Na-
rod“ sejati razpor in nezaupnost med kmete
in od istih izvoljene odbornike, da bi uni-
čil na ta perfiden način opravičene zahteve
mlekarjem.

Razun tega izjavlja baron Codelli, da
so sklenili odborniki, da ne prevzamejo v
bližnji bodočnosti nobenih novih strank, ker
se natečuje, da se hočejo s to mlečno agi-
tациjo samo nekaterniki okoristiti s tem, da
bi kmeta iz mlečne kupčije iztistili.

Kar se pa tiče notice o zadevi proda-
janja mleka nekemu kavarnarju po 16 v.
1 liter pa izjavlja oskrbnistvo baron Codel-
li-ja, da dodaja samo jedni ljubljanski ka-
varni mleko in sicer ravno zaradi izvstne
kakovosti kave obče priljubljene kavarne
„Evropa“.

Tam lahko vsakteri, ki se za to za-
devo zanima, pri kavarnarju gosp. Krapšu
poizve, da je trditve „Slov. Narod“ glede
prodajanja mleka po stari ceni 8 kr. liter
neosnovana in da je istinito poslal gospod

Krapš, po mleko na Kodeljevo, toda po 20 v.
liter.

Zaradi nastopanja orožni-
kov so bili danes baron Codelli in okoli-
čanski posestniki pri okrajnem glavarstvu,
kjer so podali pritožbo. Reklo se jim je, da
orožniki niso dobili takih navodil in se ta-
koj uvede preiskava.

Sestanek posestnikov je dan-
es sklenil, da se ustanovi nova
mlekarška okoličanska za-
druška s sedežem v Ljubljani.
Tako se misli ustredi producentom in odje-
malcem. Sestavil se je že osnovni odbor,
ki takoj predloži vladi pravila.

Ij Zaročil se je gospod Rikard
Schumi c. kr. fin. računski oficijal s
konteso Nelly Lichtenbergovo.

Ij Samoumor v tivolskem
gozdu. Včeraj popoldne je našla delav-
čeva žena Marija Jukart z Glinca, ko je v
tivolskem gozdu pobirala kostanj, za mest-
nim rezervoarjem ustreljenega moškega. Ob-
vestila je nato v „Sviciariji“ g. Kendo, ki je
obvestil telefonično mestno policijsko stražo.
Na lice mesta došla policijska komisija je
degnala identiteto samoumorilca. Isti je 24letni
čredvjlarski pomočnik F r a n c M o j š k e r c,
rodov iz Bizovika in je stanovel zadnji čas
v Krojaških ulicah št. 4. Mojšker se je
zadel v srce in je moral biti takoj mrtev.
Pri njem so dobili 5 K 90 h denarja v
obližju je pa ležal samokres. Truplo so pre-
peljali v mrtvašnico k sv. Krištofu. Vzrok
sameumora je neznan.

Ij Clani trgovskega in bolni-
škega podpornega društva se
vabijo, da se današnjega sestanka, na katerem
se bo razpravljalo o premembi pravil trgo-
vskega bolniškega podpornega društva v prav-
bilnem številu udeležev. Sestanek se vrši v
prostorih slov. trgovskega društva „Merkur“
v Narodnem domu ob 9. uri zvečer.

Ij Kanalizacija v Vodmatu.
Ta mestni del dobi že davno potrebni glavni
kanal za odtokanje vode, ki je zlasti ob na-
livih in dolgotrajnem deževju deloma kar v
vodi. Naže drezanje je menda pomagalo.

Ij Poneverba. Služkinja Ana Troha,
stanujoča na Rimski cesti št. 23, je dajala
svoji sosluzkinji Mariji Lovčevi, ko sta
lansko leto služili skupno v eni hiši, de-
nar, da ga ji je nosila v hranilnico. Lov-
čeva je denar nosila res v hranilnico, a ga
ob jednem jemala tudi ven, ker je imela
knjižico sama spravljeno. Troha je oško-
dovana za 200 kron. Policija je danes Lov-
čevu aretovala in se izroči c. kr. dežel-
nemu sodišču.

Ij V bivših uradnih prostorih
g. Podgorška bo uradoval sedaj obrtni
referent magistratni svetnik g. Sešek.

Ij Ljubljanski karavanski
bratje prirede v soboto dne 7. oktobra
1905 v salonu gostilne Jos. Vetter v Flori-
janskih ulicah št. 6 vinsko trgatavo s
plesnim venčkom. Začetek ob 8 uri zvečer.
Vstopnina za osebo 20 kr.

Ij Orožništvo je aretovalo zopet
Franceta Rogija, ki je bil pred kratkem po-
begnil iz zaporu v Metliki.

Ij Umrl je na vnetju črevesa tukajšnji
knjigotržec gosp. O t o n F i s c h e r, star
38 let. Zapušča tri otročice

Ij Znanega mešetarja Fran-
ceta Bizavičarja iz Glinca je včeraj
popoldne pri kupovanju konj v Blagovici
udaril konj nad desno oko in mu odbil del
spodnje lipnice. Težko poškodovanega so
pripeljali danes v deželno bolnišnico

Ij Počitnice na vadbici. Na
vadbici imajo nekaj dni počitnice, ker po-
pravljajo ondi — peči. Popravljati bi jih
morali poleti, pa so pri vladi šele
sedaj rešili dotedni akt

Ij Slovensko gledališče. V
soboto, 7. t. m. uprizoni se zopet An-
zengruberjeva „Samski dvor“

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica, 6. oktobra. Včeraj opoldne
je v obč. svetu govoril župan dr. Marani
spominski govor pokojnemu nadškofu, v ka-
terem je naglašal njegovo naklonjenost proti
Gorici Hvalil je njegovo dobroto in darež-
ljivost in hvalil njegovo poslaniško delo-
vanje. Kar se tiče pogreba, je že vse ure-
jeno. Sodeloval bo obč. svet, mestni zavodi,
veteranci in godba. Pogreb bo skoro gotovo
v torek dopoldne a to natančno še
ni določeno.

Trst, 6. oktobra. Tržaški Slo-
venci odločno protestiramo,
da bise na stroške tržaške ob-
čine ustanovilo in vzdrževalo
italijansko vseučilišče. —
Dokler nam Slovencem ne pri-
voščijo ljudskih šol, ne pu-
stimo, da bi iz naših žuljev
dajali milijone za italijan-
sko vseučilišče To stališče
naj zagovarja naša parlamen-

tarno zastopstvo. Neodvisni
tržaški Slovenci.

Trst, 6. sept. Včeraj se se tu sešli
trije slovanski in trije laški poslanci istr-
skega dež. zbora. Italijani se nečejo udati,
da bi slovanski poslanci smeli govoriti tudi
slovanski in radi tega dež. zbor ne bo skli-
can. Učiteljišče namerava vlada premestiti
iz Kopra v Kastov in porabiti zato prostore
endotnega „Narod. doma“.

Trst, 6. oktobra. Danes je bila še ena
seja delegatov večine in manjšine istrskega
deželnega zbora. Soglasja še ni, upati pa je,
da se jutri doseže kompromis. V tem slu-
čaju bo istrski deželni zbor sklican na dan
25. t. m. v Koper.

Trst, 6. oktobra. Italijanski dijaki so
poslali madjarskim dijakom brzojavko, v
kateri jim čestitajo za njihovo borbo proti
Avstriji.

Trst, 6. oktobra. Vlada zahteva, da
se tržaška policija pomnoži za 59 novih
uslužbencev.

Dunaj, 6. okt. Danes je zbornica
končala razpravo o vseh rednih nujnih
predlogih za izpremembo volivnega reda.
Govorila sta Roman zuck in Eben-
hoch. Nato je govoril Gautsch.
Dejal je, da splošno volivno pravico abso-
lutno ne odklanja, opozarjal pa je na te-
žave, ki ji stoje še nasproti. Ta izjava se
je precej razlikovala od njegovih prejšnjih
izjav. Načelnik poljskega kluba gref Dze-
duszycki je govoril proti splošni in enaki
volivni pravici ter je dejal, da bi Poljaki
tako izvajali abstinenco, kakor hitro bi
bila taka volivna pravica sprejeta brez var-
stva minoritet in ne da bi se prej izpremenil
peslovnik. Večina bo nujnost predlogov od-
klonila.

Dunaj, 6. okt. Po Dzeduszyckem so
v drž. zboru danes še govorili Hortis, Of-
ner, Stein in dr. Lechner, ki se je s svo-
jim ognjevitim govorom za splošno in enako
pravico postavil v nasprotje s svojimi to-
variši v nemški liberalni stranki. Vlada
je predložila predlogo o kreditu
25 milijonov za vseučilišča in omenja, da v
enake svoto češko in nemško vseučilišče
na Moravskem, če parlament temu pritr-
di. O slovenskem vseučilišču ni v predlogi be-
sedice.

Dunaj, 6. oktobra. Načelnik laškega
kluba je bil pri ministrskem predsedniku in
je dobil vtisek, da predloga o roverski
fakulteti ne bo kmalu predložena.

Dunaj, 6. oktobra. Zasedanje držav-
nega zbora bo danes odgodeno.

Zagreb, 7. oktobra. Tu se mudi
odbor hrvaških poslancev izbran na Reki.
Dogovarjajo se, kako bi prišli do skupnega
nastopa hrvatskih strank, ki edobre reso-
lucijo. Na sestanku bi se razpravljalo v pro-
vedbi akcije v duhu resolucije. Doslej so
pristali na to „Obzorovci“, naprednjaki, srb-
ska samostalna stranka. Seljačka stranka,
„Hrvatsko Pravo“ in „Hrvatstvo“ so proti.

Budimpešta, 6. oktobra. Za da-
našnji popoldanski demonstrativni spreved
na pokopališče se vrše velikanske priprave.
Raz mnogih hiš vise črne zastave. Proda-
jalnice ob cestah, po katerih se bo spreved
pomikal bodo zaprte.

Budimpešta, 6. oktobra. V franči-
škanski cerkvi je bila danes maša zaduš-
nica za leta 1849. usmrtenimi 40 mažarskimi
častniki. Pri maši je bil Franc Košut z
mnegimi poslanci.

Budimpešta, 6. oktobra. Grof An-
drassy bo pozvan k vladarju. Govori se, da
se na Dunaju opustili misel, da bi Fejer-
vary dalje vladal.

Praga, 6. oktobra. Dijaštvu je skle-
nilo, da se pridruži akciji za splošno in
enako volivno pravico.

Brno, 6. oktobra. Tudi včeraj zvečer
je bil tu mir. Sedaj so na delu mizarji in
steklarji, da popravijo škodo.

Dunaj, 6. oktobra. Bankir Torsch,
ki je umrl pred nekoliko dnevi je zapustil
840.000 kron v dobrodelne namene.

Turin, 6. okt. Med podčastniki tu-
kajšnje garnizije so zasledili obširno zaroto.
50 podčastnikov je aretiranih. Dobili so ob-
širno korespondenco vojakov in civilistov.
Več socialistov je aretiranih. Vlada je od-
redila strožje opazovanje vojašnic.

Sebastopol, 6. oktobra. Tu se je
pričela obravnava proti 100 upornim mor-

narjem „Potemkina“. Obteženci večinoma iz-
javljajo, da se morali ostati na uporni ladji,
mnogi prosijo za milost, ker so se prosto-
voljno vrnili. Govori se, da bo 35 vodite.
ljev upornikov obsojenih na smrt.

Peterburg, 6. oktobra. Notranji
minister je naznanil Avstriji in Franciji, da
se od Rusije po nebni postavi ne more za-
htevati odškodnine inozemskim osebam, ki
so trpele pri nemirih. Zato tudi nič ne dá
oškodovanim inozemcem v Baku. Da bi bili
pri tem Angleži izvzeti, ni res.

Peterburg, 6. oktobra. Tukajšnji
višji uradni krogi zahtevajo, da se zastop-
nike zemstev obtoži veleizdaje radi resolu-
cije v poljskem vprašanju.

Književna poročila.

Somrek. **Gospodova zadnja večerja**, vez.
Šmid Krištof, Spisi XIV. zvezek: Povodenj. —
Kartuzjanski samostan K — 60, vezano K — 70, —
Dr. Hinko Hinković — istina. Prešampno
iz „Hrvatstva“ K — 50. — Hammer, **Der christ-
liche Vater** in seinem Berufe K 120. — Hammer,
Die christliche Mutter in ihrem Berufe K 120, —
Zürn, **Der Erwerbs-Obstbau**. Seine Förde-
rung und praktische Ausführung K 660. — Kinza
Riugé Hirai, **Japan wie es wirklich ist**, K 144, —
Stuger, **Pädagogische Charakterköpfe**
des neunzehnten Jahrhunderts K — 60. — Staub,
Der Kampf gegen den Zinswucher, unge-
rechter Preis und unlauterer Handel im Mittelalter.
Von Karl dem Großen bis Papst Alexander III. Eine
moralhistorische Untersuchung K 360. — Herting,
Die Bekenntnisse des heiligen Augustinus,
Buch I. X. K 276, vezano K 360. — Frie-
drich, **Religiöse Vorträge** für die studierende
Jugend K 180 — Albing, **Gedichte** K 240, ve-
zano K 386. — Blötzer, **Die Katholikeneman-
zipation** in Grossbritannien und Irland K 480. —
Keppler, **Wanderfahrten und Wallfahrten
im Orient**, 5. Auflage K 1020. — Höbner, **Roman
eines Seminaristen** K 420. — Hermann, **Die
Lebensführung im hohen Alter**, vezano
K 240. — Eberhard — Ditscheid, **Kanzel-Vor-
träge** 4. Band (vierte Auflage) K 480. — Schauz,
Apologie des Christentums, II. Teil Gott
und die Offenbarung (III. Auflage) K 1056. — Peters,
Die älteste Abschrift der zehn Gebote der
Papyrus Nash K 180. — Hove-stadt, **Wechselrä-
derberechnungen** zu allen auf Leitspindeldreh-
bänken vorkommenden Gewindesteigungen K 160. —
Epstein, **Bahntarifische und Reglemen-
tarische Studien** auf dem Gebiete der Land-
wirtschaft und Industrie, K 2 —. Geller, **Oester-
reichisches Mietschutz-Gesetz** K 150. —
Plenckowski, **Die Mission des oester-
reichischen Verwaltungsgerichtshofes**
K 150 — Pastor, **Erläuterungen und Er-
gänzungen zu Janssens Geschichte des
deutschen Volkes**, IV. Band, 4. Heft (Beatis,
Die Reise des Kardinals Luigi d' Aragona
durch Deutschland Niederlande, Frankreich und
Oberitalien 1517—1518). — Bardenheuer, **Maria
Verkündigung**. Ein Kommentar zu Lukas 1,
26—38, K 504 — Kreibich, **Die angioneuro-
tische Entzündung** K 3 —. (2018 1—1)

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja
tekmo boleznin in ob smrti naše nepozabne
soproke, ozir. matere, stare matere, sestre
in tašče, gospe

Elize Matajč

za častno spremstvo k zadnjemu počitku
in darovane prekrasne vence, osobito še
č. duhovščini, sl. vodstvu in učiteljstvu
šmartinske ljudske šole, sl. požarni brambi
Stražiški in sl. pevskemu zboru „Narodne
čitalnice“ v Kranju izrekajo tem potom
svojo najprišrečnejšo zahvalo. 2041

Stražišče pri Kranju
4. oktobra 1905.

Žalujoci estali.

2042

Potrtega srca javljamo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem
tožno vest, da je naš ljubljani sin,
oziroma brat, gospod

Matija Borštnik

paznik c. kr. tobačne tovarne

danes, dne 5. vinotoka, ob 2. uri po-
poldne, po dolgi in mučni bolezni,
previden s svetotajstvi, v 25. letu
mirno v Gospodu zaspal.
Zemeljski ostanki dragega rajnika
se prenesejo k večnemu počitku v
soboto, dne 7. vinotoka ob 5. uri po-
poldne, iz hiše žalosti, Glinca št. 77,
na pokopališče k sv. Krištofu.
Nepozabni rajniki bodi priporočen
v blag spomin in molitev.

Glinca, dne 5. vinotoka 1905.

Žalujoci sorodniki.

Slovenska kršč. socialna zveza.

Goričani — vzgled Sloven-

cem. Goričani so prvi izvršili enega najvažnejših sklepov zborovanja „Slov. kršč. soc. zveze“ v Mariboru. Dne 28. septembra je bil na povabilo goriškega pomožnega odbora „Kršč. soc. zveze“ v prestorih „Goriške zveze“ sestanek rodoljubov v svrhu, da se pomenimo, kako oživiti tudi na Goriškem društveno življenje in kako prikloniti že obstoječa društva h „Kršč. socialni zvezi“ v Ljubljani. G. dr. Andrej Pavlica je naprej ob kratkem opisal letno zborovanje „Kršč. soc. zveze“ v Mariboru dne 4. septembra. V „Krščansko socialni zvezi“ bodi združena vsa izobražena Slovenija. Letna zborovanja te „Zveze“ morajo postati narodni parlament. Naš smoter je po tej poti doseči združeno Slovenijo. Delo je zelo važno. Če hočemo imeti ljudstvo na svoji strani, je moramo poudčiti, izobraziti in vzgojiti. Liberalci širijo med narod mnenje, da smo mi tema. Pokažimo v dejanju, da nismo tema, ampak luč! Oprijeti se moramo vseh društev, ne samo izobraževalnih, podpornih, ampak tudi pevskih in televadnih! Po teh pojasnilnih besedah se je začelo posvetovanje o tečki dnevnega reda, namreč o imenovanju dekanjskih odborov, ter so se izvršila imenovanja za vse dekanije na Goriškem. Zborovalci se izrazili željo, naj bi izbrani dekanjski odbori imeli že v teku enega meseca posvetovalno sejo. Namen dekanjskih odborov je: Sbrati, da se po vseh duhovnih ustanovah kat. izobraževalna društva, kjer jih še ni, buditi že obstoječa društva k življenju, vrejevati predavanja, poročati pomožnemu odboru o delovanju društev, nadzorovati njih poslovanje itd. Na delo torej vsi!

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče.

Kakor premijera, tako je tudi repriza opere „Car in tesar“ lepo uspela. Izvzemši zbor (zlasti ženski), ki je to pet pokazal več nesigurnosti, so se obdržali vsi na višini prve predstave. Mali nedostatkoli pojavljajo se povsod. Gosp. Raneček kot župan Saardamski, — bistra, modra glava, ki ne straši se prevar — je v maski in kretnjah ter mimiki tako izbralen, da si ne moremo boljše misliti. To je igra, vseskok premišljena, polna humorja, a brez ekstempora. — G. Ouřednik je bil zopet pri posebnem glasu ter kot junak večera s svojim sonornim, mogočnodonečim baritonom, zlasti v zadnjem dejanju izzval burno priznaje. Solospevu (pesem o mladosti) je moral dodati še eno kitico. — G. Orželski nam je že dolgo dobroznan, zato ne potrebujemo še posebne pohvale. Igral je živahno ter posebno dobro zadel ljubosumnega zaljubljenca; pel je lepo, a igra naj v bodoče vsemu občinstvu, ne pa samo nekaterim! Prav zadovoljni smo bili z g. Rindovo in Stolzovo ter z g. Zachom. Slednjega tenor postaja vedno simpatičnejši. Omenjamo še lepega seksteta v drugem dejanju, ki se je pel s posebno finim pevskim akcentom.

* Slika „Hrvatski sabor“. Ko so Mažari leta 1848. uvideli, da ne morejo Hrvatov na noben način odtrgati od njihovega vrliga bana Jelačića, sklenili so dobiti zase vsaj Slavonijo in jo tako odvrgniti od Hrvaške. In za ta slučaj so sklicali Hrvatje zborovanje v Zagrebu, katerega so se udeležili vsi odlični možje hrvaški. Takrat je bila Slavonija že prešla na mažarsko stran in v zboru se je sklenilo, da se pošlje nad Slavonijo hrvaško vojaštvo. Ban Jelačić je prevzel vodstvo te vojske, a omenil je v zboru, da je za to treba denarja. In tistokrat so vstali rodoljubi po vrsti in polagali znatne vsote denarja pred bana. In z galerije so prišle gospodične in gospe in darovale vsi zlatnino, ki so jo imele na sebi. In ta prizor je naslikal vrli hrvaški slikar Dragutin Weingärtner misleč, da stori svoji hrvaški domovini najlepšo uslugo, ako ovekeveči ta najkrajšejši moment v hrvaški zgodovini.

Sliko je založil in jo tudi prodaja Josip Kaplan v Zagrebu, Duga ulica broj 12. Mi prekrasno sliko priporočamo v nakupovanje kar najtopleje vsem Slovencem! Cena slike z okvirom je 60 kron, ki se odplačujejo lahko v mesečnih obrokih po 6 kron, takoj plačana pa velja 54 kron. Cena se razume loko Zagreb brez ometa.

* Črtice. G. Ivan Balogh je izdal 184 strani obsežno knjigo „Črtice“. G. pisatelj je priobčil v tej knjigi 30 izvirnih zanimivih črtic. Cisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Cena 1 kreno, s poštnino 10 v. več. Kratke povestice iz našega ljudstva z ozirom na dober namen čitateljem toplo priporočamo.

Stajerske novice.

š Fram pri Mariboru. Tekoči teden se je pričela pri nas trgatve, ki obeta biti obilna in dobra. Framsko vino prav nič ne zaostaja za ljutomercanom, saj se je večkrat prodajal framski mošt, zlasti cerkveni, liter po 1 K 20 v. Letošnji mošt ima 20 do 25 stopinj sladkorja. Kupci že prihajajo in posestniki se drže višje cene 50 vin. liter. Najdražje se vedno prodaja vino cerkvenih vinogradov. Pretečeni terek pa bi nam skoro toča pobrala grozdje. Ob 1. popoldne se je vsipala tako gosta, da je kmalu pobelila vinske griče. — Hvala Bogu, da je bila jako drobna in je povzročila na grozdju prav malo škode, le na ajdi se bolj pozna. Kdor hoče imeti kapljico za posebne priliko, naj si pride ponje v Fram. No, kje pa je Fram? Ob vznožju zelenega Pohorja med Mariborom in Sl. Bistrico leži prijazni Fram. pol ure od železniške postaje Kače - Fram. Tu je precej živahna obrt. Kovačnica izdeluje motike, sekire i. t. d.; štirje mlinarji, sami Slovenci, pripravljajo izborna bučna olje, ki se razpošilja po vsej državi Z Ogrskega se dovažajo veliko vagonov bučnega semena. Kmetje celega dravskega oz. ptujskega polja, Sloven. gor. i. t. d. dovažajo semkaj bučno seme, ki se s posebnimi stroji zlušči, s posebnimi stroji stiska. Močno razvita je lesna obrt z drvmi in deskami. Pohorci framski, šmartinski, slivniški in drugi dovažajo v Fram drva in deske. Na visoki stopinji stoji mlinarska obrt. Razven nekaj malih je v Framu šest velikih mlinov, med njimi dva parna mlin. Dan za dnevom se vozi na železnico moka, olje, drva, deske, bučne „prge“ (Oelkuchen) i. t. d., s kolo dvora pa posebno bučno seme, rž, pšenica in drugo zrnje. V Framu je pošta in brzojavna postaja, je pekarija in mesarija, mnogo dobrih narodnih gostiln, velike lesne žage, usnjarija i. t. d. Fram je bil prvi kraj na Spod. Stajerskem z električno razsvetljavo, framska cerkev prva v lavantinski škofiji z električno lučjo. To luč ima tudi šola, mlini, ulice in razna privatna poslopja. Podjetnik je Slovenec g. Tomaž Krajnc. — Fram dobi tudi vodovod iz Pohorskih studencev, priprave se že vrše, komisijeni ogled bo 7. t. mes. Fram ima tudi slovensko „Posojilnico“, zavod z velikim denarnim prometom, ki plačuje največ davka v celi župniji. To liko danes v gospodarskem oziru. Drugokrat nekoliko z narodno političnega stališča — če se smem oglasiti?

š Shodi na Stajerskem. Politično društvo za kozjanski okraj priredi dne 15. oktobra po večernicah pri g. Gučeku politično zborovanje. — Goverili bodo: dr. Jankovič, dr. Jančič in dr. Korošec. Slovenci kozjanskega okraja, udeležite se zborovanja v obilnem številu! — Slovensko društvo priredi dne 22. oktobra na Činžatu pri g. Berzonelliju politično zborovanje. Govorijo državni in deželni poslanec prof. Robič, dr. Korošec in dr. Dimnik. Dravska dolina, na noge!

Po svetu.

Najdražji telegram. Wittejev brzojav carju z natančno popolnim besedilom o miru med Rusko iz Japonsko je stal 24.000 mark.

Od strahu zblaznela. V občini Gesstényes v okraju Eisenburg je bila umrla 17 letna deklica. Delo so jo na mrtvaški oder in po noči je čula pri njej neka ženska po imenu Rajsli. Okrog polnoči je nastalo veliko vpitje v sobi, kjer je ležalo mrtvo dekle in stanovalci v hiši so prišli seveda vsi na pozorišče. Prej navidezno mrtvo dekle je sedelo tam na mrtvaškem odru, v kotu pa je jokala in si pulila lase čuvarica Rajsli. Zblaznela je bila od straha.

Pravila za mladino. Japonski pisatelj Naomi Tomura prinaša v nekem francoskem listu trinajst pravil, ki jih da japonska mati svoji hčeri ob času moštne. 1. Kadar se omožiš, nisi po postavah več moja hči. Zato moraš poslušati tasta in tašče kakor svoje starše. 2. Kadar se omožiš, ti je tvoj soprog edini gospodar. Bodi snažna in postrežljiva! Stroga pokornost možu je plemenita krepost vsake žene. 3. Kadar se omožiš, bodi vedno ljubezniva proti tastu in tašči. 4. Ne bodi ljubosumna, ker ljubosumnost ni sredstvo, s katerim se pridobi ljubezen moža. 5. Z vsem, kar je mogoče tudi nepravlega napravi tvoj mož, potrpi! Kadar bo miren, tedaj govori z njim. 6. Ne govori preveč! Ne obrekuj bližnjega, ne laži nikoli! 7. Vstajaj zgodaj, hodi kasno spat! Pij malo vina in pred petdesetim letom se ne mešaj v svet. 8. Od vražarjev si ne daj nikoli prerokovati bodočnosti! 9. Bodi dobra gospodinja in varčna. 10. Med mlade ljudi se nikoli ne mešaj, čeprav si mlada gospa! 11. Ne nosi belih oblek, vedi se dostojno! 12. Ne bodi ohola in ponosna na imetek svojih staršev! 13. Postopaj lepo s svojo družino! — Bogve, če kdaj greše Japonke na veselje Evropejk?

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgane kave z velearomatičnim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave

Prve ljubljanske

velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti

nasproti kavarni „Evropa“

ki spajajo vse te vrline.

1194 104—34

Listnica uredništva.

G. Gadovič: Poslali ste nam pesem o baronu Heinu in o grofu Schaffgotschu. Hvala Vam za prijaznost, a priobčiti je ne moremo, ker bi se utegnili to smatrati kot škodoželjnost. — Hribovec: Vaše polemike proti o. Stanislavu Škrabcu ne moremo priobčiti, ker se z imenovanim gospodom ne maramo prepirati o molitvicah. Tudi njegovi nazori o abstinenci nas ne motijo. P. Škrabec je velik jezikoslovec, higieniške in sociološke tvarine pa niso njegovo polje. Pišite v „Piščalko“! Zdravi!

Jutri, v soboto 7. oktobra

v hotelu pri „Južnem kolodvoru“

velik

vojaški koncert.

2043 1

Začetek ob 8. uri. o Vstopnina prosta.

Učenca

za mizarski obrt sprejme v poduk

Andrej Kregar,

mizarski mojster, Vižmarje št. 59, 2040 4—1 Št. Vid pri Ljubljani.

1164 51—18

Samo 6 dni

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARDAR

v Ljubljani, Dunajska cesta 18 v novi hiši „Kmetke posojilnice“, nasproti znane gostilne pri „Figovu“.

Učenca

iz poštene rodbine, ki ima veselje do mlinarskega obrta, sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji s primerno plačo Pavel Sedej, mlinar. Javornik (Gorenjsko.)

2008 6—3

Dobre izvežban

organist (cecilijanec)

išče službe na večji župniji.

Prevzame tudi službo občinskega tajnika.

2014 3—3

Več pov. upravništvo tega lista.

Službe išče 2039 3—2

Kuharica

najrajši v župnišču.

Naslov pov. upravništvo „Slovenca“.

Kmetovalci!

Mastin

za prašiče, pujske, krave, teleta, vole, ovce, perutnino, konje.

Le pod tem imenom, katero je zakonito zavarovana znamka, dobite zanesljivo pristni doktor pl. Trnkoczy-jev kranjski redilni prašičji prašek. Najboljši dodatek krmi, zdravo in dietetično sredstvo za pisanje. Ta zdravi dodatek krmi je dobil tisoče zahvalnih pisem. Na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju najvišje medajle. — 1 zavoj velja 50 vinarjev in se dobi pri vseh trgovcih; po pošti po 5 zavojev iz glavne zaloge: Lekarna Trnkoczy, Ljubljana. Trgovci itd. dobijo popust. 1963 26—24 D 2

Dva izvežbana

rezbarja

sprejme takoj v trajno delo

Janez Okorn, mizarski mojster v Škofjiloki.

2007 3—3

Odda se ena soba

s kuhinjo kakemu revnemu, v bližini večjih šol za mali denar, oziroma proti pomaganju pri lahkem delu. — Ponudbe z natančno popisanimi razmerami na upravništvo „Slovenca“ pod „Družinska samota“.

Radi izredno

velike zaloge blaga se prodaja isto že pred začetkom sezone pod lastno ceno.

Največja izbira

obleke za gospe, sportnih oblek, površnikov, športnih sukenj, zimskih sukenj, paletotov, pelerin in havelokov kakor tudi oblek za dečke in otroških kostumov.

Najfiniješe izvršeni damski kostumi, jopice, paletoti, plašči, ovratniki, krila in krasne bluze.

Najnovejši ševiot ali double poldolgi paletoti se prodajajo od 6 gld. dalje brez konjuro.

Naročila po meri iz angleškega in francoskega blaga se izvrše najhitreje in najfinije na Dunaju. 1998 6—6

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zajemeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravi rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osi velih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy, Anton Kanc in Ernst Sark v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

